



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Πληροφορίες: Φ. Γκίκα
Τηλέφωνο: 213 151 6353
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθμ. Εσωτ. Πρωτ.: 1096

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοινοποίηση:
Πίνακας Διανομής

Θέμα: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 1212/17-11-2025 Ερώτηση»

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, κατά λόγο αρμοδιότητας σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

1. Συνταξιοδότηση γονέων, αδερφών ή συζύγων ατόμων με αναπηρία ιδιωτικού τομέα

Με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170) που αντικατέστησαν την παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48) όπως ισχύουν, ασφαλισμένος/-η σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ανεξαρτήτως ημερομηνίας πρώτης ασφάλισης (παλαιός και νέος ασφαλισμένος), που συμπλήρωνε 7.500 ημερών εργασίας ή 25ετή πραγματικό συντάξιμο χρόνο μέχρι 18/08/2015, θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος ως γονέας ή αδερφός αναπήρου τέκνου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή σύζυγος αναπήρου με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, εφόσον πληρούσε τις λοιπές ειδικές προϋποθέσεις που ο νόμος όριζε, ανάλογα με τη συγγενική σχέση. Επομένως, οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι: **α)** είναι γονείς και αδέρφια ατόμων άγαμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (τα οποία δεν εργάζονται και δεν νοσηλεύονται σε ιδρύματα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα), καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80% και άνω (εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο), **β)** έχουν συμπληρώσει μέχρι 18.08.2015 είτε 7.500 ημέρες εργασίας είτε 25 έτη πραγματικής ασφάλισης και **γ)** πληρούν και τις λοιπές, κατά περίπτωση, προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170), δικαιούνται σύνταξη χωρίς όριο ηλικίας.

Σύμφωνα με την υποπαράγραφο Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α'94) και την με α.π. Φ11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 (Β'2311) απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά από 19.08.2015 και μετά ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων το 55ο έτος, το οποίο σταδιακά αυξανόταν μέχρι το 62ο έτος και το οποίο ισχύει για θεμελίωση, εφεξής, από 01.01.2022 (βλ. και την υπ' αριθ. Σ40/95/480598/25-11-2021 Εγκύκλιο του e- ΕΦΚΑ «Διευκρινίσεις για την ενιαία και ορθή εφαρμογή των διατάξεων περί συνταξιοδότησης γονέων, συζύγων η αδελφών αναπήρων»). Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι: **α)** είναι γονείς και αδέρφια ατόμων άγαμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (τα οποία δεν εργάζονται και δεν νοσηλεύονται σε ιδρύματα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα), καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80% και άνω (εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο), **β)** συμπληρώνουν από 19.08.2015 και μετά είτε 7.500 ημέρες εργασίας είτε 25 έτη πραγματικής ασφάλισης και **γ)** πληρούν και τις λοιπές, κατά περίπτωση, προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170), δικαιούνται σύνταξη με όριο ηλικίας συνταξιοδότησης το 55^ο έτος [το οποίο αυξάνεται ανάλογα με το έτος, κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης (οι 7.500 ημέρες εργασίας ή τα 25 έτη πραγματικής ασφάλισης)] και από 01.01.2022 και εφεξής με όριο ηλικίας το 62ο έτος.

Κατά συνέπεια το δικαίωμα συνταξιοδότησης με 25ετία γονέων παιδιών με αναπηρία άνω του 67% ή συζύγων ατόμων με αναπηρία άνω του 80% ούτε ανεστάλη ούτε καταργήθηκε. Εξακολουθεί να ισχύει με την πρόσθετη προϋπόθεση συνταξιοδότησης την πλήρωση των 62 ετών για θεμελίωση από 1.1.2022. Τα ανωτέρω ισχύουν για τους ασφαλισμένους ιδιωτικού και δημοσίου τομέα όλων των πρώην φορέων που εντάχθηκαν στον e-ΕΦΚΑ, με εξαίρεση τους δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις της παρακάτω ενότητας 3.

2.Συνταξιοδότηση ασφαλισμένων του ιδιωτικού τομέα με τις ειδικές ευνοϊκές διατάξεις ως γονείς ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων

Με τις διατάξεις της περ.δ' της παραγρ. 3 του άρθρ. 28 του α.ν.1846/1951, όπως αντικαταστάθηκαν με την παραγρ. 1 του άρθρ. 27 του ν.1902/1990 και τροποποιήθηκαν με το άρθρο 144 του ν.3655/2008 (Α'58), ασφαλισμένη του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με πρώτη ασφάλιση μέχρι 31.12.1992 (παλαιά ασφαλισμένη) μητέρα με παιδιά ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, η οποία έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 5.500 ημερών και δεν λαμβάνει σύνταξη από το πρ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της και μειωμένη με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους.

Αντιστοίχως ασφαλισμένη όλων των φορέων εκτός δημοσίου με πρώτη ασφάλιση μετά την 01.01.1993 (νέα ασφαλισμένη) με βάση τις διατάξεις της παρ.6 του αρθρ.24 του ν.2084/1992 που έχει πραγματοποιήσει 6.000 ημέρες ασφάλισης δικαιούται πλήρη σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της και μειωμένη με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους.

Οι ειδικές αυτές διατάξεις για τις ασφαλισμένες του πρ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έως 31.12.1992 καθώς και για τις ασφαλισμένες όλων των φορέων από 1.1.1993 επεκτάθηκαν με το αρθρ.10 του ν.3863/2010 (Α'115) και στους χήρους πατέρες αναπήρων παιδιών.

3.Συνταξιοδότηση ασφαλισμένων με το συνταξιοδοτικό καθεστώς του δημοσίου (ασφαλισμένοι στο δημόσιο ως 31.12.2010 με τον ΚΠΣΣ)

Οι μόνιμοι υπάλληλοι του Δημοσίου, που συνταξιοδοτούνται με το ασφαλιστικό καθεστώς του Δημοσίου, γονείς που έχουν ανάκατα για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνα (με γνωμάτευση ΑΣΥΕ) με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%, θεμελιώνουν δικαίωμα για σύνταξη με τη συμπλήρωση του πεντηκοστού 50ου έτους της ηλικίας τους και εικοσιπενταετούς (25ετούς) πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας είτε ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά από 01.01.1993 και μετά (νέοι ασφαλισμένοι) με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 3 του ν.2084/1992 (Α'165), όπως έχουν αντικατασταθεί και ισχύουν σύμφωνα με την περ. α της παρ.7 του άρθρου 6 του ν. 3865/2010 (Α'120), είτε έχουν διορισθεί μέχρι την 31.12.1992 (παλαιοί ασφαλισμένοι), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1β του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (Α' 210, Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων), όπως αντικαταστάθηκε με την υποπ. ββ της παρ.2β του άρθρου 6 του ν. 3865/2010. Η συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων προστατεύθηκε ειδικώς και εξαιρέθηκε από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του ν.4336/2015 (Α'94), με την πρόβλεψη ότι το σχετικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο από τον έναν γονέα κατόπιν συναίνεσης και του έτερου γονέα.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά από 1.1.2011 και μετά υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια στον κλάδο κύριας ασφάλισης του πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με βάση τις διατάξεις του ν.3865/2010 (Α'120).

Οι ανωτέρω διατάξεις που διέπουν τη συνταξιοδότηση συγγενών (γονέων, αδερφών και συζύγων) που προστατεύουν άτομα με αναπηρία είναι ειδικού δικαίου και έχουν θεσπιστεί για τη προστασία της οικογένειας αλλά και των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή (άρθρο 21 του Συντάγματος), δεδομένου ότι πρόκειται για άτομα που χρήζουν ειδικής κοινωνικής μέριμνας, ούτως ώστε να επιχειρείται η εστίαση της προνομιακής δυνατότητας συνταξιοδότησης στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει πραγματική ανάγκη στήριξης και προστασίας των ατόμων με αναπηρία.

Αφορά συνταξιοδότηση κατά παρέκκλιση του γενικού νομοθετικού πλαισίου και αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος αυτού.

Το αίτημα για αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου συνταξιοδότησης των συγγενών (γονέων, αδερφών και συζύγων) ατόμων με αναπηρία, εξετάζεται στο πλαίσιο της ενιαιοποίησης των κανόνων συνταξιοδότησης με αιτία την αναπηρία όλων των ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ, λαμβανομένων υπόψη και των δυνατοτήτων του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος από πλευράς βιωσιμότητας.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ANNA ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Πίνακας Διανομής:

Βουλευτές κα. Κ. Καραμπατσώλη

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υφυπουργού